

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΑΓΝΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

(Πρωτοχρονιάτικο Διήγημα)

‘Η φωνές των παιδιών άντηχούσαν ακόμα κάτω, πέρα μακριά στη γωνία του δρόμου:

Καλήν έσπέραν άρχοντες άν εν’ ό δεισμός σας...

Κι’ ό άρχοντας, ό κύρι Δημητράκης ό Καφερός, βγήκε κομωρατός και πάντοτε νι ψωνισή για τή χρονιάρα μέρα που ξημέρωνε. Και βραδιά...

...νίξε τό μυαλό του να μη λησμονήσ η τιποτα:

— Έίπαμε και λέμε. Πορτοκάλια, λεμόνια, αυγά και ρυζή για τή σουπλά — τό κρέας τό είχε πάρει από χτές — λίγες έλιές και κάταροι για όρεχτικό, τυρί, βούτυρο, λίγα μήλα, καμμά σαλάτα πράσινη, κανέλλα για τήν κρέμα και κάνο-δυο κουκλάκια για τ’ άνήψια του...

— Και τό άλευρι!...

Νά μη λησμονήσ η τό άλευρι, φώναξε ξαφνικά προβάλλουσα ή κυρία Εύπραξία από τό παράθυρο. Και να τό στείλ ης γρήγορα γιατί έχει φρουσιώσει ή μαγιά!...

— Βρέ που νά πάσ η όργή!... Είχε λησμονήσ η τό άλευρι για τή βασιλόπιττα... Είδατ’ εκεί τί πήγε να πάθ η!...

Σήκωσε λοιπόν τό χέρι του κι’ έγνεψε στη γυναίκα του καθουχαστικά.

— Καλά, ήσύχασε, Εύπραξία μου, και σε λίγο θα τό έχ ης!...

Κι’ άρχισε πάλι να λογαριάζ η, σ’ αριθμούς και είδη αυτή τή φορά:

— Πέντε τά αυγά και δώδεκα τά τρακόσια δράμα ριζή, δεκαεπτά, δέκα τά πορτοκάλια, είκοσεεπτά, και πέντε ή σαφδέλλες, τριάντα δυο... Λοιπόν, έχουμ και λέμε τρανταδίο, και πέντε δραχμές έλιές, τριανταεπτά, τριανταδυο τό άλευρι, έξηνταεννή και κάτι μούδες-σουδα, έβδομήντα...

Κι’ όσο προχωρούσε στην πρόσθεσι, τόσο τό βήμα του γινόταν έλαφρό και τό πρόσωπό του εύφωτισμένο.

Χάρη των εορτών είχε πάρει τον μισθό του μπροστά, πλήρωσε τά χρέη του και τού μείνανε άρκετά για νά γιορτάσ η την Πρωτοχρονιά, πλούσια κι’ άρχοντική, για τό καλό του χρόνου, για νά ναι ίδιες όλες ή ήμέρες του, πλούσιες εις έδέσματα, χορταστικές σ’ απολαύσεις κι’ άφθονες στό σπίτι!...

— Δημητράκη, γιά σου! Χρόνια πολλά. Που πάς;

— Βρέ καλώς τον Παντελή!... Χρόνια πολλά!... Στην ‘Αγορά. Τι κάνεις, Παντελή μου; Χρόνια και ζαλιάνια έχω να σε δώ!...

— Από τότε που ύπηρετούσαμε μαζί στό ‘Αργείο!... ‘Α, μαρέ, χρόνια αλημονήτα!... Και τώρα τί κάνεις, Δημητράκη μου; Πώς τά περνάς; Έμαθα πώς παντρεύτηκες, ήσύχασες, έγινες νοικοκύρης...

— Ναι, και τώρα πάω να ψωνίσω για τό νοικοκυριό. Και σό που βρίσκουσαι; Στ’ ‘Αργείο ακόμα;

— Μπιά! Μ’ απόλυσ’ ή Κυβέρνησις, εινε δυο χρόνια τώρα. Κάνω δουλειά του ποδαριού και τά βολεύω, δόξα νάχ η ό Θεός!... Μά έλα κάτσε, να τά πούμε λίγο, να θυμηθούμε τά παλιά!... — Μετά χαράς!... Λοιπόν πώς τά περνάς;...

Και κάθισαν στό καφενείο. Πόσα είχαν να πουν, πόσα να θυμηθούν, σε πόσα περασμένα να γιορτίσουν;

— Βγάξει ακόμα εμαγγοθτες τό ‘Αργείο;

— ‘Εμαγγοθτες, καινά και παραλήδες. ‘ΕΝτούχουσε ό κόσμος...

— Από τον καπνό; Είπε τή καλαμπουρίζοντας, ό Δημητρά...

— Καλά!... ήσύχασε, Εύπραξία μου...

ό περιττος στην ‘Αγία ‘Ελεούσα!

Μέσα στό καφενείο τά τραπέζια ήταν έτοιμα για τό τζόγο, μ’ ένα σπερματιστό τοποθετημένο στό καθένα, μέσα σ’ ένα καινούργιο κηροπήγιο. Δυο τράπουλες καινούργιες, σπιροθηκές και δυο-τρια πιατέλια στο κάθε τραπέζι.

Στις δυο άκρες, δυο όμιλοι ανθρώπων, σκυμμένοι ό ένας άπάνω στον άλλο, έπαιζαν κιάλας.

— Φάντες, δεν μπορεί!

— Τέρσο-τίσο ό άσος!

Όι δυο φίλοι γύρισαν και κύτταξαν.

— Θυμάσαι μιά χρονιά, σάν άποψε, στό ‘Αργείο;

— ‘Αλήθεια! Μωρέ θυμάσαι τύχη;

— Γεμίσαμε τις τσέπες μας είκοσιπεντάρακια. Για θυμήσου, μαλιά με τό ‘ετζογιάννο. Στόν ‘Αη-Βασίλη όμως ‘ετζόγο. Τζογιόλινο μονάχα τις καθυμερονές.

— Και τήν άλλη μέρα στό Μεσολόγγι.

— ‘Ε ρέ, γλέντια και καρού!

— Από τότε έχω να ξαναπαίξω.

— Εγώ παίξω ταχτικά.

— Και πώς πηγαίνεις;

— Δόξα ό Θεός!...

— Εγώ με τό σπίτι, δεν ξανάπασα χαριτά στό χέριο μου!

— Τί λές; Δοκιμάζουμε άποψε;

— Δεν βαρύνει!...

— Στην τήχη που ξανασηναγνηθήκαμε!... Για τον καλό τό χρόνο!... Για τον ‘Αη-Βασίλη πουρχεται!...

— Εέρεις, έχω να ψωνίσω!

— Ού, ως τό βράδυ έχουμε καρού!... Μπορείς δη τήν ‘Αγορά να σηκάσ ης.

— ‘Ε, για τήν ήμέρα πούνα.

Γιά τον ‘Αη-Βασίλη που έχεται!...

Τά κορίτσια μαγαίνόντουσαν σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

...σάν άπόστια λουλούδια...

‘Απάνω ό οδρανός γεμάτος ‘εστρα...

Τά κορίτσια μαγαίνόντουσαν σάν άπόστια λουλούδια...

Γιά τον ‘Αη-Βασίλη που έχεται!...

ἀς παίξουμε... Ἄλλὰ σοῦ τὸ λέω, δὲν θὰ μείνω παραπάνω ἀπὸ ἕνα τεταρτο, εἴκοσι λεπτά.

Ἄλλὰ τὰ εἴκοσι λεπτά γίνανε σαράντα, τὰ σαράντα ὥρα, ἡ ὥρα ὥρες καὶ ἡ ὥρες ὄλο τὸ πρῶν καὶ ὀλίγηρο ἔ' ἀπόγιομα. Γλυκάθηκε σὴν ἀρχὴ ὁ Δημητράκης, μὰ ἔπειτα τὸν πῆρε ὁ ε' Ὁξ' ἀπὸ δῶδ'!...

«Λίγο ἀκόμα, νὰ βγάλω τὰ χαμένα», σκεφτόταν. Ἄλλὰ τὰ χαμένα ὄχι μοναχὰ δὲν ἔδωσαν, ἀλλὰ τραβοῦσαν κ' ἄλλα...

Ἡ χαμπάνες χτυποῦσαν ἐσπερινό. Στὰ μαγαζιά ἀνάφανε τὰ φῶτα, μεγάλοι περὶ τραγουδιστᾶδες μὲ ντέφια καὶ καρδία μὲ χρωματιστὰ χαρτιά, γουρῖζανε στὰ καφενεῖα:

... πάλιν ἔ' ἀκούσατ' ἀρχοντες
πάλιν νὰ σᾶς εἰποῦμεν,
ὄτι καὶ αὐριον ἔστιν
ἀνάγκη νὰ χαροῦμεν...

Ἄλλὰ οἱ «ἀρχοντες» δὲν ἀκούγανε διόλου. Σκυμμένοι σὸ χαρτὶ, λησμώνησαν τὸν ἄλλον κόσμο. Ἀφοσιωμένοι σὸ παιχνίδι, μὰ προσέλεινε μονάχα προσδοκοῦσαν, πὺ ἐνδοφρέουσαν ἀπὸ τὸν ἔρχομὸ ἔ' Αἱ-Βασίλη. Τοῦ οἴγια ἢ τοῦ φάνη, ἢ καθε τῆς τράπουλας χαρτιού, πὺ θὰ ἐρχόταν κοίτος». Καταποτιστήκανε περὶ μέσα σὸυ παιχνιδιού τὸ πάθος!... Νύχτα ἡ ἡμέρα ἦταν ἔξω, κλείσανε τὰ μαγαζιά, περιμέναν στὰ σπάτια, φρόσκωσε τὸ πρῶσμ τῆς Δημητράνας, δὲν πῆγανε τὰ ψῶνια γιὰ νὰ μαγειρέψη, ἕμπερῶν' ἡ γιορτὴ, χωρὶς ψωμί σὸυ σπάτι, κανένας δὲν τὸ σολλογοῦντο...

Κάποια ὥρα ὁ καφετζῆς προσέφερε κονιάκ μ' ἕνα κομματάκι λάχουρι.

Θαλασσωμένοι οἱ παίχτες, μόλις τὸ πρόσεξαν. — Ὑγειές κ' εὐτυχίες τὸ Νέον Ἔτος! εἶπε ἐκεῖνος μὲ ἐπισημη φωνή.

Οἱ παίχτες τὸν κύτταξαν, μὲ τὰ μάτια τους θολά. — Χτυποῦσαν πρὸ ὀλίγου δώδεκα. Μπήκαμε σὸ νου χρόνῳ!... Ἔναψε ὁ καφετζῆς.

— Ὁ, ἔτσι!... Καὶ τοῦ χρόνου καὶ καλὰ διάφορα νὰ δώσῃ ὁ Θεός!...

Καὶ ἔναψεσαν πάλι σὸ παιχνίδι!...

Θὰ ἦταν τρεῖς ἡ ὥρα πρῶνι, ὅταν ὁ κύρ Δημήτρης εἶδε διὰ σὴν τρέπη δὲν τοῦ ἔμειναν παρὰ τρεῖς δεκάρες ἀπὸ ἀλουμίνο.

Τότε συνήλθε λίγο, κύτταξε τριγύρω του, ἔτριψε τὰ μάτια του καὶ βῆγε ἀπὸ τὸ καφενεῖο... Νύχτα καὶ σκοτάδι σὸυς δρόμους καὶ παντοῦ. Ἀπάνω ὁ οὐρανὸς γεμάτος ἀστρα, σὸν νὰ ἔβρεχε χρυσὰ νομίσματα σὴ γῆ.

Ὁ κύρ Δημητράκης ἔβαλε τὰ χέρια του σὸς τσέπες του. Ὅμιες ἰδεαιάνες! Τότε συνήλθε, κατάλαβε καὶ ἔλασθη.

— Τὴ ὥρα εἶνε; Σήμερος Πρωτοχρονιά!... Καὶ τὰ ψῶνια;... Ἡ Εὐπραξία;... Ἡ μαγιά, ἡ βασιλαήτητα, ἔ' αὐγά, τὰ λεμόνια, τὰ πορτοκάλια;...

Ὁ, αὐτὰ, γιὰ μὰ στιγμῆ, τοῦ φάνηκε πὺς μαζευτήκανε κ' ἀρχισὸν νὰ χορτοῦν τόσο γηγόρα τριγύρω του, πὺ τὸν ἔπασσε ἔζλη. Παραπατώντας ἔτριψε σὸ σπάτι του...

Ἡ πόρτα ἦταν ἀνοικτὴ, τὰ φῶτα ἦσαν σβουστὰ, σὸ τζάκι βροκόταν ἡ χύτρα μὲ τὸ πρῶσμ, φροσκομένο καὶ ξεχειλισμένο στὰ πλακάκια τῆς κουζίνας. Ἡ παρασια δουσμένη, τὸ κελλάρι ἀδειανό, καὶ σὸ μὲ γωνιά ὁ γάτος τοῦ σπιτιού ἔτριψε τὸ κρέας!...

Ζήτησε τῆ γυναῖκα του. Ἄφηνε σὸ κρεββάτι τῆς, ὠχρή, ἀμύλητη καὶ ἀποκατωμένη, καθότανε σκυφτὴ καὶ σουρουβασμένη. Τὸν κύτταξε χωρὶς νὰ τοῦ μιλῆσῃ.

— Γιὰ τὴν καλὴ χρονιά, τῆς εἶπε, παρασούρηκα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω... Ἐκεῖνη πάλι δὲν τοῦ μίλησε.

— Ἐκεῖνος ὁ «Ὁξ' ἀπὸ δῶδ' ὁ χαρτοπαίχτης, πὺ ἦτανε ταμῆας σὸ Ἄργινο, μὲ παρέσυρε. Κάθισε σὸν μπαγκο... Μοῦ ἔκανε σκαλέττες, μὲ ζετίναζε... Δὲν μοῦμεινε πεντάρη!...

— Καὶ τὰ ψῶνια; ρώτησε τέλος ἡ γυναῖκα του.
— Τίποτα!... Πεντάρη!...

— Καὶ τώρα, τί θὰ κάνουμε, χρονιάρα μέρα;...
— Ἔρω τί θὰ κάνω τώρα.

Καὶ ληψάσε στὸν κομμό, τὸν ἀνοῖξε κ' ἔβγαλε ἕνα Μαυροβουνιώτικῳ περιστροφῳ, πὺ ἀναπαύστανε ἐκεῖ ἀπὸ καιροῦ καὶ χρόνια.

— Τί θὰ κάνης; τὸν ρώτησε ταγαριμένη ἡ Εὐπραξία.
— Ὅθ πάω νὰ... Ἡ γυναῖκα του τὸν ἔπασσε.

— Ὅθ πᾶς νὰ παίξῃς τὸ πωτόλι;
— Ὅθ πάω νὰ τὸν σκοτώσω. Χρονιάρα μέρα, μ' ἔφησε χωρὶς ψωμί... Χωρὶς γλυκό, χωρὶς φαί... Ὅθ πάω νὰ τὸν σκοτώσω.

— Ἀφρσε, ἀντρα μου, νὰ μὴν... τὸ χάσῃς κ' αὐτό. Ἐκεῖνη τῆ στιγμῆ χτυποῦσαν ἡ χαμπάνες τὸν ἐκκλησιαῶν, καλῶντας τοὺς Χριστιανούς σὸν δρόμο.
— Πεινᾶς; τοῦ εἶπε ἡ γυναῖκα του.
— Πολύ. Μὰ τί θὰ γίνουμε, πὺ σήμερα

**ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ
ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ**

— Τῆ μεγαλειότερη εἰσαγωγή Γαλλικῆς σαμπάνας κάνει ἡ Ἀγγλία, ἡ Ἀμερικὴ, ἡ Γερμανία, αἱ Ἰνδία καὶ τὸ Βέλγιον.
— Στὴν περιφέρεια τῆς Σπυκόκ, τῆς πολιτείας τοῦ Οὐάσιγκτον, παράγεται ἕνα εἶδος γλυκοκατάτας, πὺ ἡ καθεμὰ ζυγίξει ὡς 850 γρῳμμάρια.

— Στὴν ἐπαρχία Τόσα τῆς Ἰαπωνίας — κοντὰ σὴν Ὀσάκα — βρίσκονται οἱ θαυμασιώτεροι πετεινοὶ τοῦ κόσμου.

— Τὸ φτέρωμά τους εἶνε ποικιλόχρωμο σὸν τὼν παιχνιδιών καὶ ἡ οὐρά τους ἔχει μήκος 6—7 μέτρων.
— Ὑπάρχουν ἐν ὅλῳ 105 εἶδη μενεξέδιον.
— Τὸ γιαισεμ φτεύτετα τὸ φθινόπωρο καὶ θέλει πολὺ χῳμα.

— Ἡ γυατωνέζικη καμέλια θέλει πολὺν ἀέρα καὶ ἀπατεῖ συχνὸ πότισμα.

— Τὰ λεμόνια μποροῦν νὰ διατηρηθοῦν μέσα σὸ νερὸ φρεσκοτάτα ἐπὶ πολλὰς μέρες.
— Ἡ δάλια φτεύτεται τὸν Ἀπρίλη καὶ ξαναφτεύτεται τὸν Μάρη.

— Κάποιος περιφήμος γιατρός ἐπρότεινε 6 ὡρες ἔπνου γιὰ τοὺς ἀντρες, 7 γιὰ τίς γυναῖκες καὶ 8 γιὰ τοὺς... τρελλούς!

— Ποτὲ μὴν κοιμάστε ἀμέσως ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγητό.
— Γιὰ νὰ διατηρήσετε τὴν ἀνηρότητα τοῦ δερματός σας, ἀποφεύγετε τοὺς υπερβολικῳς κόπους, τίς αὐτιές, τὰ ζεστὰ φαγιά, τὰ ἀλμυρὰ καὶ τὰ ψωρία.

— Ἐχει ἀποδειχθεῖ ὅτι τὸ σκόρδο εἶνε προφυλακτικὸ κατὰ τὸν ἐπιδημιῶν καὶ ἰδίως τῆς χολέρας.

— Τὸ παύ δυναματικὸ φάρμακο γιὰ κάθε οργανισμό εἶνε νὰ πίνουμε κάθε πρῶν ἕνα ποτῆρι νεροῦ, μέσα σὸ ὅπου εἶξαμε λίγα καφριά καὶ ἔ' ἀφήσαμε νὰ σκουριάσουν.

— Ὅταν χαϊρετάτε ἀνατέροντες, ἴσους καὶ φιλοῦς σας, βγᾶξετε τὸ καπέλλο σας. Τοὺς συγγενεῖς σας δίμως καὶ τοὺς πολλὸ οἰκειούς σας μπορεῖτε νὰ τοὺς χαϊρετάτε μὲ μὴ ἀπὴ κλισία τῆς κεφαλῆς.

— Ὁ χαϊρετισμός, ὁ ὁποῖος γίνεται μὲ ἕνα ἄλλὸ ἀγγύγμα τοῦ καπέλλου μὲ τὸ χέρι, δὲν θεωρεῖται καὶ τόσο ἐνγενικός.

— Ὅποιος περνᾶει κάτω ἀπὸ ἕνα παράθυρο, πρέπει νὰ χαϊρετίσῃ πρῶτος ἐκεῖνους πὺνθα ἀπάνω.

— Τίς γυναῖκες πρέπει νὰ τίς χαϊρετάτε πάντα, ὁποῦδήποτε κ' ἂν τίς βρίσκατε, εἶτε μόνες ταν, εἶτε συνοδευόμενες ἀπὸ γνωστὸ ἢ ἀγνωστο σὸ σᾶς πρόσωπο.

— Τὰ σεβαστὰ πρόσωπα καὶ τίς γυναῖκες νὰ τίς χαϊρετάτε ἀποκαλυπτόμενοι δυό-τρια βήματα πρὶν φτάσετε κοντὰ τους.

— Ἡ γυναῖκα δὲν πρέπει νὰ πλησιάσῃ πρῶτῃ καὶ νὰ χαϊρετᾷ μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον ἕναν ἄντρα. Πρῶ μόνον ἂν τῆς εἶνε πολὺ οἰκειός ἢ ἐπίσημο πρόσωπο.

— Μιὰ κυρία χαϊρετάει πρῶτῃ, ἂν ἐκεῖνος πὺ συναντᾷ εἶνε νεώτερός τῆς ἢ κατωτέρας κοινωνικῆς τάξεως, σ' ὅπου φύλο κ' ἂν ἄνηκε.

— Στὸ δρόμο χαϊρετὰ κανεῖς ἀπὸ κοντὰ μόνον στενοὺς συγγενεῖς, μὲ τοὺς ὁποῖους μπορεῖ κ' ἂν ἀλλάξῃ μερικὰ λόγια.

— Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ σταματᾷ κανεῖς σὸ δρόμο ξένους καὶ μάλιστα κυρίες.

— Ἡ κυρία χαϊρετοῦνται μεταξῳ τους σὸ δρόμο μὲ ἀπὴ κλισία τῆς κεφαλῆς, μὲ σφιζίμο τοῦ χεριοῦ, ποτὲ δίμως μὲ ἀγκυλιάσματα καὶ φιλιὰ.

— Ὅταν χαϊρετάει κανεῖς, δὲν πρέπει νὰ δῆν μόνον τὴν ἀκρη τοῦ χεριοῦ του, γιὰτι αὐτὸ ἵπποτελεῖ ἐνδειξὶ ἀδιαφορίας ἢ περιφρονησεως.

— Μὴν κοιμάστε ποτὲ ἐπάνω σὸ κἀθισμα ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι σας σὸ χέρι.

εἶνε ὄλα κλειστὰ καὶ χρήματα δὲν ἔχουμε διόλου!...
— Ἐλα νὰ πάμε σὴν ἐκκλησία...
— Γιατί;
— Νὰ πάρουμε νὰ φᾶμε λίγο ἀντίδωρο, νὰ κάνουμε κ' ἐμεῖς Πρωτοχρονιά ἐφέτος!...

Ἡ χαμπάνες χτυποῦσαν, χτυποῦσαν σὸς ἐκκλησιᾶδες καλῶντας ἀπιστοῦς καὶ πιστοῦς, κερδισμένους καὶ χαμιένους τῆς Πρωτοχρονιαῖς, νηπτικῳς καὶ χορτασμένους...

Πῆγαν σὴν ἐκκλησία τῆς γειτονιάς τους. Ὁ κύρ Δημήτρης πῆρε τρεῖς φορες ἀντίδωρο κ' ἄλλες τόσες ἡ Εὐπραξία.

Ἦταν τὸ πρόγευμα, τὸ γεῦμα καὶ τὸ δεῖπνο τους.

Ἡ Πρωτοχρονιά αὐτὴ ἦταν ἡ πὺ ἀμαρτωλῆ πὺ ἔκανε ὁ κύρ Δημήτρης ὡς σύζυγος καὶ ἡ πὺ ἀγνῆ πὺ ἔκανε ὡς Χριστιανός... Ἄλλοτε δίμως δὲν τὸ ξανακάνει!... Καὶ τοῦ χρόνου!

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Λίγο ἔλειπε νὰ γίνον «Καγαγκακάδες»!...

Πῆρε τρεῖς φορες ἀντίδωρο...

Ἀγνή Πρωτοχρονιά!